T. B. M. M.
İYİ PARTİ
GRUP BAŞKANLIĞI
Tarih: 11.11.2026
Sayı: 7526

- 53169

Yasin ÖZTÜRK
Denizli Milletvekili

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet ŞİMŞEK tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü 'nün 96'ncı maddesi gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Yasin ÖZTÜRK
Denizli Milletvekili

Vergi denetimleri, kamu alacağının korunması ve vergi yükümlülüklerinin eşit uygulanması için gerekli bir kamu yetkisidir.

Bu yetkinin güven vermesi; denetimin somut bilgiye, nesnel ölçütlere ve kayıt altına alınmış usullere dayanmasına, benzer durumdaki mükelleflere eşit biçimde uygulanmasına bağlıdır.

Bir şikâyet değerlendirmeye alınabilir; ancak şikâyetin denetime nasıl dönüştürüldüğü, denetimin kapsamının nasıl çizildiği ve yaptırımın hangi somut tespitlere dayandığı açıklanabilir ve denetlenebilir olmalıdır.

Tarafıma ulaşan esnaf anlatımlarında; bir ihbar veya şikâyet üzerine vergi denetimi başlatıldığı, ihbar konusu iddialar doğrulanmadığı hâlde denetim sırasında başka tespitler üzerinden ceza uygulandığı ve denetim sürecinde geriye dönük inceleme ya da uzlaşma konusunda baskı hissettiren ifadeler kullanıldığı yönünde iddialar dile getirilmektedir.

Bazı anlatımlarda, şikâyet/ihbar sahibi ile denetimi yürüten görevliler arasında tanışıklık veya yakınlık bulunduğu ve bu durumun denetimin tarafsızlığı konusunda kuşku doğurduğu da ileri sürülmektedir.

Bu tür iddialar, ancak denetim ve görevlendirme kayıtları ile uygulanan genel usuller üzerinden tarafsız biçimde değerlendirilebilir. Vergi denetimlerinin kişisel ilişki veya husumetten etkilenmesini önleyen güvencelerin açıklanması ve benzer durumlarla karşılaşan esnafın haklarının korunması gerekir.

Ekonomik koşulların ağırlaştığı, maliyet ve vergi yükü altında faaliyetini sürdürmeye çalışan esnaf bakımından denetimlerin öngörülebilir, ölçülü ve eşit yürütülmesi büyük önem taşımaktadır.

Denetim sırasında hangi somut tespitlerin yapıldığı mükellefe açıkça bildirilmeli; tutanak ve belgeler erişilebilir olmalı, savunma ve başvuru hakları etkili biçimde kullandırılmalıdır. Bu önerge, belirli bir kişi veya işletmenin bilgilerini açıklamadan, benzer durumlarla karşılaşan esnafa uygulanan genel usul ve güvencelerin açıklığa kavuşturulmasını amaçlamaktadır.

Bu çerçevede;

1) Vergi mükellefleri hakkında yapılan ihbar ve şikâyetler hangi yazılı ölçütlerle ön değerlendirmeye tabi tutulmaktadır? Bir şikâyetin denetime sevk edilmesi için doğrulanabilir bilgi veya kayıt aranmakta mıdır; başvurunun tek başına hedefli denetim başlatmasına karşı hangi güvenceler uygulanmaktadır?
2) İhbar veya şikâyet üzerine başlatılan vergi denetimlerinde görevlendirme, denetimin kapsamı ve incelenecek dönem hangi ölçütlere göre belirlenmekte; bu kararlar hangi kayıtlarla belgelenmektedir? Denetim gerekçesi mükellefe hangi aşamada ve nasıl bildirilmektedir?

3) İhbar veya şikâyet sahibiyle denetimi yürüten görevliler arasında tanışıklık, yakınlık ihtimali nasıl tespit edilmekte ve incelenmektedir? Böyle bir ihtimal bulunduğunda görevlinin denetimden çekilmesi veya başka bir görevli atanması için hangi usul uygulanmaktadır?
4) İhbar veya şikâyette ileri sürülen hususların doğrulanmadığı, ancak denetim sırasında başka tespitlere dayanılarak ceza uygulandığı yönündeki esnaf anlatımları Bakanlığınızca hangi usulle incelenmektedir? Bu durumda ceza kararının hangi somut fiile ve mevzuat hükmüne dayandığı mükellefe nasıl açıklanmakta, savunma ve itiraz hakları nasıl güvence altına alınmaktadır?
5) Denetimlerde geriye dönük inceleme veya uzlaşma konusunda baskı oluşturduğu ileri sürülen ifadeler hakkında başvuru yapılması hâlinde hangi inceleme mekanizması işletilmektedir? Denetim tutanakları, görevlilerin beyanları ve mükellefin sunduğu bilgi ve belgeler nasıl değerlendirilmektedir?
6) Denetim sırasında düzenlenen tutanakların ve alınan belgelerin içeriği ile imza amacı mükellefe açıklanmakta mıdır? Mükelleflere imzaladıkları tutanakların ve ceza kararına esas alınan belgelerin örneğinin verilmesi; itiraz, uzlaşma ve diğer başvuru yolları ile sürelerinin yazılı olarak bildirilmesi konusunda hangi kurallar uygulanmaktadır?
7) Denizli'de son üç yılda ihbar veya şikâyet üzerine başlatılan vergi denetimlerinin yıllara göre sayısı kaçtır; bu denetimlerin kaçında vergi veya ceza tarhiyatı yapılmıştır? Bu veriler ihbar türü ve denetim sonucu temelinde, kişi veya işletme bilgileri açıklanmadan izlenmekte ve benzer başvurulara eşit ölçütlerin uygulanıp uygulanmadığı denetlenmekte midir?
8) İhbar üzerine başlatılan denetimlerde görevlendirme, inceleme kapsamı, tarafsızlık ve ceza kararı aşamalarını kapsayan üst makam veya bağımsız inceleme mekanizmaları bulunmakta mıdır? Bu mekanizmalar hangi durumlarda işletilmekte ve sonuçları kişisel veriler korunarak nasıl raporlanmaktadır?
9) Bakanlığınız, ekonomik güçlük içindeki esnafın ihbar veya şikâyet üzerine başlatılan denetimlerde tarafsız, ölçülü ve eşit muamele görmesini; kişisel yakınlık veya husumet iddialarının etkili biçimde incelenmesini ve başvuru sahiplerinin kimlik bilgilerinin korunmasını sağlamak üzere hangi somut denetim ve başvuru mekanizmalarını uygulamaktadır?